

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. in za četrt leta 80 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (insertate) vzprejémlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 24. julija 1891.

Volilcem kmetskih občin Radovljiškega okraja.

Častiti volilci!

Volitev deželnega poslanca za skupino kmet-
skih občin Radovljiškega politiškega okraja mesto
nepozabnega ranjkega dr. Poklukarja, je razpisana
na 10. septembra t. l.. Da si je č. volilec tega
okraja uže nad tri mesece znano, da kandidujem
v tej skupini, vendar proglasim s tem javno
svojo kandidaturo.

Geslo mojemu delovanju je bilo in bode
„Vse za vero, dom, cesarja“. Po tem geslu se
hočem tudi i nadalje ravnati, ob enem pa do-
sledno delovati za zmanjšanje nasprotstev v do-
mačem taboru ter se v političnem svojem delo-
vanju držati onih načel, katere od nekdej za-
stopajo „Novice“, katerim sem urednik uže 8 let.

V prepričanju, da je prva in glavna naloga
deželnega zbora urejitev gospodarskih razmer de-
žele, obljubujem, ako bom izvoljen, delati z vsemi
svojimi silami za gospodarski napredek kmetskega
stanu, zlasti za olajšanje njegovih mnogih bremen,
za pospešitev posameznih panog kmetijstva, za
urejitev gorenjskih hudournikov in ob bližajočih
se razpravah za premembo gozdnega zakona, za
naredbe, ki bi bile koristne gorenjskim živino-
rejcem. Moja preteklost kaže, da sem se vedno
vestno potegoval za koristi kmetskega stanu in
uspehi mojega delovanja so priče, da sem zmožen
spolniti svoje obljube.

Ako bom izvoljen za poslanca, ne bi bila
mala moja skrb poprijeti inicijativo, da se v lepi
naši Gorenjski oživi promet ptujcev, ki je po-
klican dajati tej pokrajini še ogromnih dohodkov.

Konečno še izrekam, da sem glede svojega
kandidovanja odgovoren le za ono, kar se piše
v „Novicah“, ter uže naprej izjavljam, da ne
bom odgovarjal na osebne napade, naj uže pri-
dejo od katerekoli strani.

V Ljubljani, 22. julija 1891.

Gustav Pirc,

tajnik c. kr. kmetijske družbe, potovalni učitelj,
ter urednik „Novic“ in „Kmetovalca“.

Z Dolenjskega, 20. julija 1891.

Od mnogih strani se sliši klic, da vera med nami
slabi in peša. In res, kdor dalj časa opazuje naše raz-
mere, ne bo mogel tajiti, da se stara živa pobožnost
sem ter tje umiče in na nje mesto nastopa verska
mlačnost — indiferentizem — in naleti se sem ter tje
celo na kacega brezverca. Na čast slovenske zemlje se
pa mora priznati, da vse to ni domač proizvod, temveč
da je vzrokov temu iskati zunaj slovenskih pokrajin.
Veje namreč neka veri in cerkvi neprijazna sapa k nam
od evropskega zapada, z Nemškega, Francoskega in Laš-
kega; ta sapa donaša k nam pohujšljive knjige, časnike
in tudi zglede. Vrh tega ruje natihoma tudi tako ime-
novana socijalna agitacija, ki misli, da je versko prepri-
čanje mogočen zadržek njenim prevratnim nakanam.

Očitno je iz tega, da je današnji čas veri zares
nevaren in da je dolžnost vseh tistih, katerim je do tega,
da narod ostane zvest svoji veri in cerkvi in da ohrani
lepe in pobožne nrave, kakor jih je prejel od svojih
očetov, skrbno čuvati, da se slabi vplivi od zunaj med
nami ne ukoreninijo.

Ni tukaj mesta razlagati dobrote, ki jih zagotavlja vera vernemu kristjanu v večnosti; le s političnega ozira bodi omenjeno, da se narod brez vere ne more nadejati kaj prida prihodnosti niti na zemlji. Zgodovina nas uči, da ljudstva, ki so zgubila svojo vero in vsled te zgube svojo moralo, zapadejo neizogibno dušni gnilobi. Brezmerna samopridnost, podkupljivost, neznačajnost, brezupnost v nesreči so potem vsakdanja prikazen in naposled razpad človeške družbe. To nas uči zgodovina vseh časov.

Morebiti poreče kdo: Katoliška cerkev je zidana na skalo, in Gospod je obljubil ostati pri njej vse dni do konca sveta. Res je tako; vender ne smemo pozabiti, da pota Božje modrosti nam niso znana; da ima človek prosto voljo, da lahko izbere dobro in slabo. Zato je pa tudi odgovoren za svoja dela, in Bog ga bo enkrat sodil. Zato nas pa zgodovina uči, da ne le posamezen človek lahko pride ob vero, tudi celi kraji, dežele in države za mnoga stoletja. Ozrimo se n. pr. le na Nemško. Ali ni bilo nemško cesarstvo v srednjem veku glavna opora in zaslomba katoliški cerkvi? A dan današnji vidimo, da je večina nemških dežel odpadla od nje in da je novo nemško cesarstvo nje najmočnejši nasprotnik. Kar se je drugod zgodilo, more se zgoditi vsakemu in tudi nam, ako ne čujemo in ne bdimo, da nam sovražnik ne zaseje ljulike med dobro žito.

Čas, kakor rečeno, je sploh veri in cerkvi nevaren. Ta nevarnost se pa silno povečuje, ako nastanejo prepi med duhovščino kot pravo čuvarico vere in npravstvenosti in med verniki. In ravno takemu položaju bližamo se, tako se je bati, mi Slovenci na Kranjskem. Kdor je na pr. bil miren opazovalec pri zadnjih mestnih volitvah v Ljubljani in je videl, kako so se volilci razdelili v dva tabora in kako so agitatorji iz vsakega letali sem ter tje in strastno delali vsak za svojo stranko s sredstvi, ki morajo enim in drugim vso veljavo izpodkopati, ta gotovo rad pritrdi, da pri takem ravnanju mora pešati vera in poštenje in priprosto ljudstvo se mora pokaziti in pohujšati. Kam pridemo, ko bi se to ponavljalo? To naj preudarijo in premislijo vsi, ki v resnici ljubijo svoj narod in mu žele boljše in srečnejše prihodnosti. In kolikor više kdo stoji, toliko večja je njegova dolžnost in odgovornost. Vsi pa se prav živo spominajmo, da smo bratje po veri in po krvi in da nam vsem naš božji učitelj kliče: Mir vam bodi!

Kluna Jurec

Reka.

Protihrvaške demonstracije, ki so se vršile na Reki takoj, ko je zapustil presvetli cesar mesto in o katerih smo uže pisali v našem listu, spravile so spet na površje vprašanje: Čigava bo Reka.

Uradno izvešje policijskega Reškega poročevalca Biscontinija, katero so objavile vse Hrvatom sovražne novine s posebno slastjo, zvrča vso krivdo na Reške

Hrvate ter na vojaštvo na Reki bivajočega pešpolka grofa Jelačića št. 79, katero je „patrijotične“ in „mirne“ Rečane izzivalo.

Čeravno je po popravkih v javnih listih dokazano, da je policijsko, baje uradno izvešje po večem neresnično in pretirano, postavil ga je ogrski državni poslanec Ugrom v Budimpešti v podlogo svoji interpelaciji, v kateri zahteva, da se premesti pešpolk št. 79, da se kaznijo krivi Hrvati ter da ogrska vlada kar izreče: Reka je madjarska, pa mirna Bosna! „Obzor“ pa pravi k temu: Cio non sará giammai! (To ne bode nikdar!) ter je spisal z enakim naslovom članek, iz katerega hočemo navesti nekoliko odlomkov, da seznanimo naše čitatelje, kako mislijo Hrvati o Reškem vprašanju ter za koliko je utemeljena zahteva Hrvatov, da mora biti končno Reka vendar le hrvaška. „Obzor“ piše namreč: Cio non sará giammai (to ne bode nikdar) je odgovoril hrvaški kralj dne 19. majnika 1861. l. Reški deputaciji, katero je vodil mestni „sudac“ Martin ter katera se mu je predstavila v Trstu ter mu priporočala namišljene aspiracije mesta Reke, katero naj bi si Ogrska neposredno prisvojila. Cio non sara giammai odgovoril je presvetli cesar ter udaril z roko ob sabljo. Dosledno, kakor tukaj, je govorila krona v svojem odpisu do hrvaškega sabora z dne 8. novembra 1861. l. tako le: Tako podeljujemo naše kraljevsko odobrenje tudi onim Vašim sklepom glede sedanjih odnosajev naših kraljevin Dalmacije, Hrvaške in Slavonije z našo kraljevino ogrsko, kakor tudi glede podloge, katero ste sklenili in meni predložili o bodočih pogajanjih s kraljevino ogrsko.

Sklep, katerega odobruje svetla krona, je pa baš oni znani član 42., kateri razločno izreka, da pripada Reška županija z mestom Reko, ž njenim okrajem in primorjem k trojedni kraljevini. Vsled tega in pa posebno vsled onega „cio non sara giammai“ smo mi popolnoma uverjeni, da ne bodo imeli niti naporu Madjarov niti piskanje njih časopisov nobenega uspeha. Za nas je kralj, a on je za nas pravo in pravica, ker je za nas postavni član 42., katerega je potrdil on. Reka je brez dvojbe naša, hrvaška, to je naš temelj. Ker je pa hrvaška, ne more biti madjarska, ona se ne more anektovati neposredno k Ogrski. Cio non sara giammai, pravimo mi Hrvatje, zanašaje se na besede vladarjeve.

Govor državnega poslanca Kluna v državnem zboru dne 26. junija 1891.

(Dalje.)

II. Most čez Savo pri Radečah.

Naš zastopnik v proračunskem odseku je omenil mosta, ki bi se moral graditi mej Radečami in Zidanim Mostom. Ta most bi ne bil na kaki državni cesti, pa tudi ne na kakem podaljšku državne ceste, ali bil bi zaradi tega velikega pomena, ker bi vezal dve kronovini Kranjsko in Štajersko in ker ni nobenega mosta čez